

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Rapport

En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling

2021:27

Författare: Karlsson Magnus ¹⁾, Kristensen Ingrid ²⁾,
Wieslander Elinore ²⁾, Reizenstein Johan ³⁾

¹⁾ Strålningsfysik, Centrum för medicinsk teknik och strålnings-
fysik, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

²⁾ Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

³⁾ Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Rapportnummer: 2021:27

ISSN: 2000-0456

Tillgänglig på www.ssm.se

SSM perspektiv

Bakgrund

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) verkar för att användningen av strålning inom sjukvård är säker. Strålbehandling vid tumörsjukdomar är en del av denna användning. Revision utifrån det kliniska resultatet är en viktig del i kvalitetssäkringsarbetet också vid strålbehandling. Krav på sådan klinisk revision finns i direktiv från Europeiska Unionen och i nationell strålskyddsreglering. För att kunna utföra klinisk revision, i enlighet med kraven, och bedriva forskning är det betydelsefullt att behandlingsinformation med relevanta kvalitetsmått registreras och görs tillgänglig på ett strukturerat och enhetligt sätt.

SSM finansierade ett forskningsuppdrag som stöd i arbetet med att ta fram sådan standardiserad nomenklatur. Det arbetet utfördes av referensgrupper som varit knutna till forskningsuppdraget. Referensgruppen har bestått av personer från flera av landets strålbehandlingskliniker. Arbetet med nomenklaturen har nu fortsatt och denna rapport är resultatet av detta fortsatta arbete.

Resultat

Nu finns nomenklaturen integrerad i det nationella kvalitetsregistret för strålterapi. Ett register som används vid hantering av kvalitetsmått avseende vård och forskning om cancerbehandlingar. Det fortsatta arbetet med nomenklaturen har bedrivits inom detta nationella samarbete. Denna rapport är en reviderad tredje version av standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. I stort innebär revisionen en komplettering av benämningar på målvolymmer och normalvävnadsstrukturer.

Relevans

SSM bedömer att det är viktigt att samtliga verksamhetsutövare inom strålbehandling arbetar efter den nya standarden och gör klinisk revision möjlig. SSM förväntar sig att detta på sikt, på ett effektivt sätt, kommer att förbättra säkerheten för patienter som genomgår strålbehandling.

Behov av vidare forskning

SSM bedömer nu att det är av vikt att arbetet med revision av nomenklaturen bedrivs som en integrerad del i etablerade samarbetsplattformar och att man där beslutar om processer för att utveckla, fastställa, publicera och kommunicera nomenklaturen så att relevanta benämningar används.

Projektinformation

Kontaktperson SSM: Mauricio Alvarez/Anja Almén

Referens: SSM2021-5795

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Författare: Karlsson Magnus ¹⁾, Kristensen Ingrid ²⁾, Wieslander Elinore ²⁾,
Reizenstein Johan ³⁾

¹⁾ Strålningsfysik, Centrum för medicinsk teknik och strålningsfysik,
Norrlands universitetssjukhus, Umeå

²⁾ Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

³⁾ Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

2021:27

En standardiserad svensk nomenklatur
för strålbehandling

Datum: Oktober 2021

Rapportnummer: 2021:27 ISSN: 2000-0456

Tillgänglig på www.stralsakerhetsmyndigheten.se

Denna rapport har tagits fram på uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM. De slutsatser och synpunkter som presenteras i rapporten är författarens/författarnas och överensstämmer inte nödvändigtvis med SSM:s.

Innehåll

1. Bakgrund	2
2. Arbetsgrupper	3
3. Benämning av målvolymer	6
4. Benämning av normalvävnadsstrukturer	8
5. Benämning av övriga strukturer	14
6. Förklaringar och exempel.....	15
7. Referenser	17

1. Bakgrund

För att bedriva effektiv forskning, klinisk utvärdering och rapportering inom strålbehandlingsområdet är det avgörande att strålbehandlingsinformation samlas in och görs tillgänglig på ett strukturerat och enhetligt sätt. Strålsäkerhetsmyndigheten och Vinnova har därför gett stöd till ett nationellt projekt kring databashantering för strålbehandling. Detta arbete har resulterat i ett nationellt kvalitetsregister för strålterapi under samma IT-plattform (INCA) [1] som övriga nationella kvalitetsregister.

En fungerande databashantering på nationell nivå kräver att benämningar på diagnoser, målvolymer, riskorgan och andra strålbehandlingparametrar av betydelse är enhetliga. En annan motivering för en standardiserad nomenklatur är den nationella protonterapianläggningen, Skandionkliniken, där samtliga svenska universitetssjukhus samarbetar med gemensamma dosplaneringssystem och onkologiskt informationssystem. Ytterligare ett skäl för standardisering är det ökade informationsutbytet och samarbetet mellan svenska radioterapienheter under senare år.

En nationell referensgrupp (kap. 2) har tagit fram en första och en andra reviderad version av en standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling som harmoniserats med tillgängliga internationella standarder [2, 3, 4, 5].

Föreliggande tredje version av den standardiserade svenska nomenklaturen för strålbehandling är framtagen av representanter från styrgruppen för det nationella strålterapiregistret och fastställd av en grupp bestående av representanter från strålbehandlingskliniker i landet (kap. 2). Revisionen är baserad på en förfrågan till alla strålbehandlingskliniker kring förslag till kompletteringar/ändringar.

2. Arbetsgrupper

2.1. Revidering

Styrgruppen för det nationella strålterapiregistret är ansvarig för kontinuerlig revidering av den standardiserade svenska nomenklaturen för strålbehandling. Förliggande tredje version är framtagen av representanter från styrgruppen:

Karlsson Magnus, Strålningsfysik, Centrum för medicinsk teknik och strålningsfysik, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Kristensen Ingrid, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Reizenstein Johan, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Wieslander Elinore, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund (sammankallande).

2.2. Fastställande

En grupp bestående av representanter från stråbehandlingssjukhus i landet har fastställt föreliggande tredje version av den standardiserade svenska nomenklaturen för strålbehandling. (RaLF – Radiologisk ledningsfunktion [6])

Abel Edvard, RaLF, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Agrup Måns, RaLF, Universitetssjukhuset Linköping

Beckman Lars, RaLF, Länssjukhuset, Sundsvall

Björnlinger Kirsten, RaLF, Länssjukhuset Ryhov, Jönköping

Bonde Kristina, RaLF, Centralsjukhuset, Karlstad

Fransson Ann-Sofie, RaLF, Länssjukhuset, Gävle

Gebre-Medhin Maria, RaLF, Skånes universitetssjukhus, Lund

Hedman Mattias, RaLF, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Lovasova Zuzana, RaLF, Västmanlands sjukhus, Västerås

Lundstedt Dan, RaLF, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Radu Calin, RaLF, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Rylander Hillevi, RaLF, Skandionkliniken, Uppsala

Söderkvist Karin, RaLF, Universitetssjukhuset, Umeå

Tegnelius Eva, RaLF, Universitetssjukhuset, Örebro

Wiltz, Hans-Jürgen, RaLF, Centrallasarettet, Växjö

2.3. Nationell referensgrupp

En nationell referensgrupp var ansvarig för de två första versionerna av en standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling [2, 3].

Agrup Måns, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset Linköping

Alvarez Mauricio, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm

Ask Anders, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Björk Peter, Medicinsk fysik och teknik, Mälarsjukhuset, Eskilstuna

Björk-Eriksson Thomas, Onkologi, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Gunnlaugsson Adalsteinn, Skånes onkologiska klinik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Johnsson Stefan, Medicinsk strålningsfysik, Länssjukhuset, Kalmar

Karlsson Magnus, Strålningsfysik, Centrum för medicinsk teknik och strålningsfysik, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Kristensen Ingrid, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Montelius Anders, Sjukhusfysik, Medicinsk Teknik Sjukhusfysik och IT, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Nyholm Tufve, Institutionen för strålningsvetenskaper, Umeå Universitet, Umeå och Medicinsk strålningsfysik, Institutionen för immunologi, genetik och patologi, Uppsala Universitet, Uppsala

Nilsson Per, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Olsson Caroline, Avd. för radiofysik, Sahlgrenska Akademin, Göteborgs universitet och Regionalt Cancer Centrum Väst, Västra Götalandsregionen, Göteborg

Onjukka Eva, Sjukhusfysik, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Reizenstein Johan, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Valdman Alexander, Onkologiska kliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Zackrisson Björn, Institutionen för strålningsvetenskaper, Umeå Universitet, Umeå

Wieslander Elinore, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Tidigare medlemmar:

Ahnesjö Anders, Medicinsk strålningsfysik, Institutionen för immunologi, genetik och patologi, Uppsala universitet, Uppsala

Danestig Sjögren Catarina, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm

Gagliardi Giovanna, Sjukhusfysik, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Grinaker Hanne, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm

Johansson Bengt, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Söderström Karin, Institutionen för strålningsvetenskaper, Umeå Universitet,
Umeå

3. Benämning av målvolymer

Den föreslagna nomenklaturen för målvolymer baseras på rekommendationerna av Santanam *et al.* [4] och ICRU 83 [5].

Standardnamn	Typ	Kommentar
GTVT_xx.x(Fritext)	Singel primär	Ändelse _xx.x för ordinerad totaldos i Gy
GTVT1_R_xx.x(Fritext)	Multipel primär	T1, T2 osv _R & _L = hö & vä sida
GTVT2_L_xx.x(Fritext)		(Fritext) eller alternativt /Fritext
GTVN_xx.x(Fritext)	Singel nod	
GTVN1_L_xx.x(Fritext)	Multipel nod	N1, N2 osv
GTVN2_R_xx.x(Fritext)		
GTVM_xx.x(Fritext)	Singel metastas	
GTVM1_L_xx.x(Fritext)	Multipel metastas	M1, M2 osv
GTVM2_R_xx.x(Fritext)		
CTVT_xx.x(Fritext)	Etc.	
CTVT1_R_xx.x(Fritext)		
CTVT2_L_xx.x(Fritext)		
CTVN_xx.x(Fritext)		
CTVN1_L_xx.x(Fritext)		
CTVN2_R_xx.x(Fritext)		
CTVM_xx.x(Fritext)		
CTVM1_L_xx.x(Fritext)		
CTVM2_R_xx.x(Fritext)		
CTV_xx.x(Fritext)		När T, N eller M inte är tillämpligt
CTV_L_xx.x(Fritext)		
CTV_R_xx.x(Fritext)		
IR-CTVT_xx.x(Fritext)	Mellanhög risk CTV	Används inom brachyterapi
HR-CTVT_xx.x(Fritext)	Högrisk CTV	Används inom brachyterapi
ITVT_xx.x(Fritext)		
ITVT1_R_xx.x(Fritext)		
ITVT2_L_xx.x(Fritext)		
ITVN_xx.x(Fritext)		
ITVN1_L_xx.x(Fritext)		
ITVN2_R_xx.x(Fritext)		
ITVM_xx.x(Fritext)		
ITVM1_L_xx.x(Fritext)		
ITVM2_R_xx.x(Fritext)		
ITV_xx.x(Fritext)		När T, N eller M inte är tillämpligt

ITV_L_xx.x(Fritext)
ITV_R_xx.x(Fritext)
PTVT_xx.x(Fritext)
PTVT1_R_xx.x(Fritext)
PTVT2_L_xx.x(Fritext)
PTVN_xx.x(Fritext)
PTVN1_L_xx.x(Fritext)
PTVN2_R_xx.x(Fritext)
PTVM_xx.x(Fritext)
PTVM1_L_xx.x(Fritext)
PTVM2_R_xx.x(Fritext)
PTV_xx.x(Fritext)
PTV_L_xx.x(Fritext)
PTV_R_xx.x(Fritext)

När T, N eller M inte är tillämpligt

4. Benämning av normalvävnadsstrukturer

Benämning av riskorgan (OAR) och andra normalvävnadsstrukturer baseras på Santanam *et al.* [4].

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
A_Brachiocephali_L	Artery Brachiocephalic Left	Arm-huvud artär vänster
A_Brachiocephali_R	Artery Brachiocephalic Right	Arm-huvud artär höger
A_Carotid_L	Artery Carotid Left	Halsartär vänster
A_Carotid_R	Artery Carotid Right	Halsartär höger
A_Coronary	Artery Coronary	Kransartärer
A_CoronaryD_L	Artery Descending Coronary Left	Kransartär nedåttigande vänster
A_CoronaryD_R	Artery Descending Coronary Right	Kransartär nedåttigande höger
A_Hypophyseal	Artery Hypophyseal	Hypofysartär
A_Pulmonary	Artery Pulmonary	Lungartär
A_Subclavicular_L	Artery Subclavicular Left	Nyckelbensartär vänster
A_Subclavicular_R	Artery Subclavicular Right	Nyckelbensartär höger
A_Other	Artery Other	Artär utan specifikt namn
ACJoint	Acromioclavicular Joint	Nyckelbensled
AdrenalGland_L	Adrenal Gland Left	Binjure vänster
AdrenalGland_R	Adrenal Gland Right	Binjure höger
AnalCanal	Anal Canal	Stolgång/ändtarmsöppning
AnalSphincter	Anal Sphincter	Analsfinkter
Aorta	Aorta	Kroppspulsåder
AtrialValve	Atrial Valve	Förmaksklaff
Atrium_L	Atrium Left	Förmak vänster
Atrium_R	Atrium Right	Förmak höger
AuditoryCanal_L	Auditory Canal Left	Hörselgång vänster
AuditoryCanal_R	Auditory Canal Right	Hörselgång höger
BaseOfTongue	Base Of Tongue	Tungbas
BileDuct	Bile Duct	Gallgång
Bladder	Bladder	Urinblåsa
BladderWall	Bladder Wall	Urinblåsevägg
BoneMarrow	Bone Marrow	Benmärg
Bowel	Bowel	Tarmar
BowelBag	Bowel Bag, RTOG [7]	Bukhåla
BrachialPlexus_L	Brachial Plexus Left	Armplexus vänster

BrachialPlexus_R	Brachial Plexus Right	Armplexus höger
Brain	Brain	Hjärna
Brain_L	Brain Left	Hjärna vänster
Brain_R	Brain Right	Hjärna höger
BrainStem	Brain Stem	Hjärnstam
Breast_L	Breast Left	Bröst vänster
Breast_R	Breast Right	Bröst höger
BronchialTree	Bronchial Tree	Bronkialträd
BuccalMucosa_L	BuccalMucosa Left	Munslemhinna vänster
BuccalMucosa_R	BuccalMucosa Right	Munslemhinna höger
Carina	Carina	Carina
CaudaEquina	Cauda Equina	Caudaequina
Cerebellum	Cerebellum	Lillhjärna
Cerebrum_L	Cerebrum Left	Storhjärna vänster
Cerebrum_R	Cerebrum Right	Storhjärna höger
Chiasm	Chiasm	Synnervskorsning
CN_7_L	Cranial Nerve Seventh Left	Facialisnerv vänster
CN_7_R	Cranial Nerve Seventh Right	Facialisnerv höger
CN_8_L	Cranial Nerve Eighth Left	Hörselnerv vänster
CN_8_R	Cranial Nerve Eighth Right	Hörselnerv höger
CN_XX_L	XX Cranial Nerve Left	XX kranial nerv vänster
CN_XX_R	XX Cranial Nerve Right	XX kranial nerv höger
Cervix	Cervix	Livmoderhals
Cochlea_L	Cochlea Left	Hörselsnäcka vänster
Cochlea_R	Cochlea Right	Hörselsnäcka höger
Colon	Colon	Tjocktarm
Cornea_L	Cornea Left	Hornhinna vänster
Cornea_R	Cornea Right	Hornhinna höger
Duodenum	Duodenum	Tolvfingertarm
Ear_External_L	Ear External Left	Ytteröra vänster
Ear_External_R	Ear External Right	Ytteröra höger
Ear_Middle_L	Ear Middle Left	Mellanöra vänster
Ear_Middle_R	Ear Middle Right	Mellanöra höger
Esophagus	Esophagus	Matstrupe
Esophagus_Upper	Esophagus Upper	Matstrupe övre
Esophagus_Lower	Esophagus Lower	Matstrupe nedre
Esophagus_Middle	Esophagus Middle	Matstrupe centralt
EsophSphinct_Up	EsophagusSphincter Upper	Matstrupssfinkter övre
EsophSphinct_Lo	EsophagusSphincter Lower	Matstrupssfinkter nedre
Eustachian_L	Eustachian Left	Örontrumpet vänster
Eustachian_R	Eustachian Right	Örontrumpet höger

External / Body	External contour	Ytterkontur
Eye_L	Eye Left	Öga vänster
Eye_R	Eye Right	Öga höger
Eye_Ant_L	Eye Anterior Left	Främre öga vänster
Eye_Ant_R	Eye Anterior Right	Främre öga höger
Eye_Post_L	Eye Posterior Left	Bakre öga vänster
Eye_Post_R	Eye Posterior Right	Bakre öga höger
Femur_L	Femur Left	Lårben vänster
Femur_R	Femur Right	Lårben höger
FemoralHead_L	Femoral Head Left	Lårbenshuvud vänster
FemoralHead_R	Femoral Head Right	Lårbenshuvud höger
FemoralJoint_L	Femoral Joint Left	Höftled vänster
FemoralJoint_R	Femoral Joint Right	Höftled Höger
Fibula_L	Fibula Left	Vadben vänster
Fibula_R	Fibula Right	Vadben höger
FrontalLobe_L	Frontal Lobe Left	Frontallob vänster
FrontalLobe_R	Frontal Lobe Right	Frontallob höger
Gallbladder	Gallbladder	Gallblåsa
Genitalia	Genitalia	Genitalia
GHJoint_L	Glenohumeral Joint Left	Axelled vänster
GHJoint_R	Glenohumeral Joint Right	Axelled höger
Glottis	Glottis	Glottis
GreatVessel	Great Vessel	Stora kärl
Heart	Heart	Hjärta
Hippocampus_L	Hippocampus Left	Hippocampus vänster
Hippocampus_R	Hippocampus Right	Hippocampus höger
Humerus_L	Humerus Left	Överarmsben vänster
Humerus_R	Humerus Right	Överarmsben höger
Hypothalamus_L	Hypothalamus Left	Hypotalamus vänster
Hypothalamus_R	Hypothalamus Right	Hypotalamus höger
Ileum	Ileum	Ileum/Kruntarm
Implant	Implant	Implantat
Infratentorial	Infratentorial	Infratentoriellt
IschiadicNerve_L	Ischiadic Nerve Left	Ischiasnerv vänster
IschiadicNerve_R	Ischiadic Nerve Right	Ischiasnerv höger
Jejunum	Jejunum	Jejunum
Kidney_L	Kidney Left	Njure vänster
Kidney_R	Kidney Right	Njure höger
KidneyTotal	Kidneys Left plus Right	Njure vänster + höger
Larynx	Larynx	Struphuvud
LacrimalGland_L	Lacrimal Gland Left	Tårkörtel vänster

LacrimalGland_R	Lacrimal Gland Right	Tårkörtel höger
Lens_L	Lens Eye Left	Lins vänster
Lens_R	Lens Eye Right	Lins höger
Lips	Lips	Läppar
Liver	Liver	Lever
Lung_L	Lung Left	Lunga vänster
Lung_R	Lung Right	Lunga höger
LungTotal	Lungs Left plus Right	Lunga vänster + höger
MainBronchus	Main Bronchus	Huvudbronk
MainBronchus_L	Main Bronchus Left	Huvudbronk vänster
MainBronchus_R	Main Bronchus Right	Huvudbronk höger
Mandible	Mandible	Underkäke
MassMuscle_L	Masseter Muscle Left	Tuggmuskel vänster
MassMuscle_R	Masseter Muscle Right	Tuggmuskel höger
Mediastinum	Mediastinum	Mediastinum
MedullaOblongata	Medulla Oblongata	Förlängda märgen
MitralValve	Mitral Valve	Mitralisklaffen
Muscle	Muscle	Muskel
OccipitalLobe_L	Occipital Lobe Left	Nacklob vänster
OccipitalLobe_R	Occipital Lobe Right	Nacklob höger
OpticNerve_L	Optic Nerve Left	Synnerv vänster
OpticNerve_R	Optic Nerve Right	Synnerv höger
OralCavity	Oral Cavity	Munhåla
Ovary_L	Ovary Left	Äggstock vänster
Ovary_R	Ovary Right	Äggstock höger
Pacemaker	Pacemaker	Pacemaker
Parametrium_L	Parametrium Left	Parametrium vänster
Parametrium_R	Parametrium Right	Parametrium höger
ParietalLobe_L	Parietal Lobe Left	Hjässlob vänster
ParietalLobe_R	Parietal Lobe Right	Hjässlob höger
Pancreas	Pancreas	Bukspottskörtel
Parotid_L	Parotid Left	Öronspottkörtel vänster
Parotid_R	Parotid Right	Öronspottkörtel höger
PelvicBones	Pelvic Bones	Bäckenben
PenileBulb	Penile Bulb	Penisbulben
Penis	Penis	Penis
Pericardium	Pericardium	Hjärtsäck
Perineum	Perineum	Mellangård
Peritoneum	Peritoneum	Bukhinna
Pharynx	Pharynx	Svalg
PharynxConst	Pharynx Constrictor	Svalgkonstriktor

Pituitary	Pituitary	Hypofys
Pons	Pons	Hjärnbrygga
Prostate	Prostate	Prostata
PubicSymphysis	Pubic Symphysis	Blygdbensfog
PulmonalValve	Pulmonal Valve	Pulmonalisklaff
Radius	Radius	Strålben
Rectum	Rectum	Ändtarm
RectalWall	Rectal Wall	Ändtarmsvägg
Retina_L	Retina Left	Näthinna vänster
Retina_R	Retina Right	Näthinna höger
Rib	Rib	Revben
SacralPlexus_L	Sacral Plexus Left	Sakral plexus vänster
SacralPlexus_R	Sacral Plexus Right	Sakral plexus höger
Sacrum	Sacrum	Korsben
SalivaryGland_L	Salivary Gland Left	Spottkörtel vänster
SalivaryGland_R	Salivary Gland Right	Spottkörtel höger
Scalp	Scalp	Hårbotten
SeminalVesicle_L	Seminal Vesicle Left	Sädesblåsa vänster
SeminalVesicle_R	Seminal Vesicle Right	Sädesblåsa höger
SeminalVesicles	Seminal Vesicles	Sädesblåsor
Shoulder_L	Shoulder Left	Axel vänster
Shoulder_R	Shoulder Right	Axel höger
Sigmoid	Sigmoid	Sigmoideum
Skin	Skin	Hud
Skull	Skull	Kranium
SmallBowel	Small Bowel	Tunntarm
SpinalCanal	Spinal Canal	Ryggradskanalen/Rygg- märgskanalen
SpinalCord	Spinal Cord	Ryggmärg
Spleen	Spleen	Mjälte
Stomach	Stomach	Magsäck
Submandibular_L	Submandibular Gland Left	Underkäksspottkörtel vänster
Submandibular_R	Submandibular Gland Right	Underkäksspottkörtel höger
Supertentorial	Supertentorial	Supratentoriellt
TemporalLobe_L	Temporal Lobe Left	Tinningslog vänster
TemporalLobe_R	Temporal Lobe Right	Tinningslob höger
Testis_L	Testis Left	Testikel vänster
Testis_R	Testis Right	Testikel höger
ThoracicWall	Thoracic Wall	Bröstkorgsvägg
Thyroid	Thyroid	Sköldkörtel
Tibia_L	Tibia Left	Skenben vänster

Tibia_R	Tibia Right	Skenben höger
TMJoint	Temperomandibular Joint	Käkled
Tooth	Tooth	Tand
Trachea	Trachea	Luftstrupen
TricuspidalValve	Tricuspidal Valve	Tresegelklaff
Tongue	Tongue	Tunga
Ulna	Ulna	Armbågsben
Ureter_L	Ureter Left	Urinledare vänster
Ureter_R	Ureter Right	Urinledare höger
Urethra	Urethra	Urinrör
Uterus	Uterus	Livmoder
V_Azygos	Vein Azygos	Azygosven
V_CavaInferior	Vena Cava Inferior	Hålfven nedre
V_CavaSuperior	Vena Cava Superior	Hålfven övre
V_Iliac	Vein Iliac	Tarmvenen
V_Pulmonary	Vein Pulmonary	Lungven
V_SubClav	Vein SubClavicular	Nyckelbensvenen
V_Other	Vein Other	Ven utan specifikt namn
Vagina	Vagina	Slida
ValvularPlane	Valvular Plane	Klaffplanet
VB_Cervical	Vertebrae Cervical	Halskotor
VB_Thoracic	Vertebrae Thoracic	Bröstkotor
VB_Lumbar	Vertebrae Lumbar	Ländkotor
Ventricle_L	Ventricle Cardiac Left	Kammare (hjärta) vänster
Ventricle_R	Ventricle Cardiac Right	Kammare (hjärta) höger
Ventricles	Ventricles Cardiac	Kamrar (hjärta)
Vessels	Vessels	Kärl
Vulva	Vulva	Vulva

5. Benämning av övriga strukturer

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
Bolus	Bolus	Bolus
Clips_X	Clips number X	Klipps nummer X
ICD	Implantable cardioverter defibrillator	Inopererad defibrillator
Implantat_X	Implantat number X	Implantat nummer X
Marker_X	Marker number X	Markör nummer X
Pacemaker	Pacemaker	Pacemaker
Prosthesis_L	Prosthesis Left	Protes vänster
Prosthesis_R	Prosthesis Right	Protes höger

6. Förklaringar och exempel

6.1. Allmänna regler

Mellanslag används inte i den föreslagna nomenklaturen. Detta gäller också framför parenteser eller snedstreck för fritext.

(Fri text) alternativt /Fri text: Fri text skrivs inom parentes eller efter snedstreck (slash) efter själva benämningen och får utelämnas. Fri text kommer inte att överföras till det nationella kvalitetsregistret för strålbehandling. Här kan man ange tilläggsinformation som t. ex. bildunderlag, ritad vid given dos eller signatur.

För dosplaneringssystem med begränsat antal tecken för strukturnamn (t.ex. 16-teckensbegränsning i Eclipse^{TM}, Varian®) kan en benämning enligt nomenklaturen förkortas såsom beskrivs i exemplen nedan (6.3, PRVs).

6.2. Målvolymer

T, N och M: T anger primärtumör, N anger nod och M anger metastas och skall anges när det är tillämpligt. Exempel då T, N och M kan utelämnas kan vara målvolymer som innehåller både primärtumör och nod.

Numrering: Det är frivilligt att ange nummer, dvs T1, N1 eller bara T, N. Inga särskilda krav på nummerordning finns. För målvolymer (t. ex. PTV) som innehåller en eller flera andra målvolymer (ITV, CTV eller GTV) behöver numreringen mellan volymerna inte vara kopplade till varandra.

Dos ”_xx.x”: Anger ordinerad totaldos i Gy, och får utelämnas. Ordinerad dos kan avrundas till heltal ”_xx”. Eftersom dosen anges före behandlingsstart, så är det en planerad dos som under behandlingens gång kan komma att ändras. Detta innebär att denna dosangivelse inte alltid kommer att motsvara given dos.

Höger-vänster ”_R, _L”: Anger lateralt läge för målvolymer och får anges när det är tillämpligt. Höger-vänster anges oftast för vissa diagnosgrupper med pariga organ eller strukturer. Typiska fall kan vara bröstcancer, körtelstationer för huvudhalscancer, lungcancer, njurcancer osv.

Användning av (Fritext) eller /Fritext: Fri text skriven inom parentes eller efter snedstreck (slash) kan användas eller utelämnas för målvolymer.

Ex 1: CTVN1_R_50.4(PETverifierad,0Gy,YZ) eller alternativt CTVN1_R_50.4/PET-verified,0Gy,YZ

betecknar lymfkörtel på höger sida som skall få 50.4 Gy och som definierats av doktor YZ med stöd av PET-undersökning innan behandling getts (0 Gy). Om man vill använda minsta antal tecken för samma målvolymer skulle benämningen bli CTVN under förutsättning att det bara finns en nodvolymer.

Ex 2: GTVT_xx.x(MIP) och CTVT_xx.x(MIP) eller alternativt GTVT_xx.x/MIP och CTVT_xx.x/MIP

visar hur fri text kan användas för att visa att målvolymer baseras på 4D-CT.

6.3. Normalvävnadsstrukturer

Höger-vänster ”_R, _L”: Anger lateralt läge på samma sätt som för målvolymer

Användning av (Fritext) eller /Fritext: Fri text skriven inom parentes eller efter snedstreck (slash) kan användas eller utelämnas för normalvävnadsstrukturer på samma sätt som för målvolymer.

PRV (Planning organ-at-risk volume): PRV för riskorgan skrivs som PRV_strukturnamn. Nedan finns alternativ benämning då vissa dosplaneringssystem ej tillåter mer än 16 tecken.

Ex 1: PRV_BrainStem	13 tecken	
Ex 2a: PRV_Esophagus_Middle	20 tecken	För många tecken
Ex 2b: PRV_Esophagus_Mi	16 tecken	Alternativ benämning
Ex 3a: PRV_SalivaryGland_L	19 tecken	För många tecken
Ex 3b: PRV_SalivaryGl_L	16 tecken	Alternativ benämning

6.4. Hjälpsstrukturer

Hjälpsstrukturer anges med Z_namn där namnet innehåller passande fri text. Hjälpsstrukturer kommer inte att överföras till det nationella kvalitetsregistret för strålbehandling.

Ex 1: Z_CTVN2

Ex 2: Z_Optimering

7. Referenser

1. <https://www.cancercentrum.se/samverkan/vara-uppdrag/kunskapsstyrning/kvalitetsregister/om-inca/>
2. En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. SSM Report number 2014:25 (ISSN: 2000-0456)
3. En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. SSM Report number 2016:18 (ISSN: 2000-0456)
4. L Santanam, C Hurkmans, S Mutic et al. Standardizing Naming Conventions in Radiation Oncology. *Int J Radiat Oncol Biol Phys*; 2012; 83(4): 1344-9.
5. ICRU (2010). International Commission on Radiation Units and Measurements. Prescribing, Recording, and Reporting Photon-Beam Intensity-Modulated Radiation Therapy (IMRT), ICRU Report 83, *J. ICRU* Vol. 10(1) (Oxford University Press, Oxford).
6. Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om medicinska exponeringar SSMFS 2018:5 (ISSN: 2000-0987)
7. H A Gay, H J Barthold; E O'Meara et al. Pelvic Normal Tissue Contouring Guidelines for Radiation Therapy: A Radiation Therapy Oncology Group Consensus Panel Atlas. *Int J Radiat Oncol Biol Phys*; 2012; 83(3): e353-62.

Strålsäkerhetsmyndigheten har ett samlat ansvar för att samhället är strålsäkert. Vi arbetar för att uppnå strålsäkerhet inom en rad områden: kärnkraft, sjukvård samt kommersiella produkter och tjänster. Dessutom arbetar vi med skydd mot naturlig strålning och för att höja strålsäkerheten internationellt.

Myndigheten verkar pådrivande och förebyggande för att skydda människor och miljö från oönskade effekter av strålning, nu och i framtiden. Vi ger ut föreskrifter och kontrollerar genom tillsyn att de efterlevs, vi stödjer forskning, utbildar, informerar och ger råd. Verksamheter med strålning kräver i många fall tillstånd från myndigheten. Vi har krisberedskap dygnet runt för att kunna begränsa effekterna av olyckor med strålning och av avsiktlig spridning av radioaktiva ämnen.

Vi deltar i internationella samarbeten för att öka strålsäkerheten och finansierar projekt som syftar till att höja strålsäkerheten i vissa östeuropeiska länder.

Strålsäkerhetsmyndigheten sorterar under Miljödepartementet. Hos oss arbetar drygt 300 personer med kompetens inom teknik, naturvetenskap, beteendevetenskap, juridik, ekonomi och kommunikation. Myndigheten är certifierad inom kvalitet, miljö och arbetsmiljö.

Publikationer utgivna av Strålsäkerhetsmyndigheten kan laddas ned via stralsakerhetsmyndigheten.se eller beställas genom att skicka e-post till registrator@ssm.se om du vill ha broschyren i alternativt format, som punktskrift eller daisy.

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 Stockholm
08-799 40 00
www.stralsakerhetsmyndigheten.se
registrator@ssm.se

©Strålsäkerhetsmyndigheten